

ภาคบ่าย

“ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บและการเสียภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร”
โดย คณะกรรมการกำกับการดำเนินโครงการศึกษาและพัฒนาประมวลรัษฎากร
ดำเนินรายการโดย รองศาสตราจารย์ ทัชชมัย ฤกษ์ะสุด

คุณอมรศักดิ์ พงศ์พิศุตม์
สภาวิชาชีพบัญชี

ประเด็นที่ ๑ ประมวลรัษฎากรที่ดี

ประมวลรัษฎากรไทยประกอบด้วยกฎหมายลูกมากมายแสดงให้เห็นว่ามีปัญหาหลักที่ดีในความเห็นของวิทยากรควรตีความง่าย ต้องมีความเป็นอารยะ อาจจะมีการนำแม่แบบที่ดีจากประเทศต่างมาศึกษาประกอบ เช่น ประเทศแถบอเมริกา ยุโรป หรือญี่ปุ่น โดยผู้บรรยายเชื่อว่าต่อไปกฎหมายภาษีในโลกจะมีความเป็นหนึ่งเดียว จากการที่ทำการทำการค้าระหว่างประเทศ ดังนั้นจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะนำต้นแบบของต่างประเทศมาดู ไม่ขัดต่อประเด็นการค้า กฎหมายไทยนั้นขาด Controller คือ ขาดการควบคุม โดยมีความเห็นว่า ผู้ใช้กฎหมาย เช่น สรรพากร ควรเป็นผู้ต้นร่างในการร่างกฎหมาย ดังนั้นกฎหมายไทยเจตนาของผู้ร่างกฎหมายและเจตนาของผู้ใช้กฎหมายจึงไปคนละทางกัน โดยเจตนาของสรรพากรจะมุ่งพิจารณาถึงการอำนวยความสะดวก วิธีคิด คิดถึงความไม่สุจริตของผู้เสียภาษี จึงนำไปสู่การร่างกฎระเบียบมากมาย หากมองว่าผู้เสียภาษีสุจริตและมองไปถึงบทลงโทษที่รุนแรง ดังเช่นประเทศสหรัฐอเมริกา หรือประเทศเจริญแล้วอื่นๆ จะผลักดันให้การตรวจสอบมีน้อยลง ทางปฏิบัติของกรมสรรพากรในปัจจุบัน มีการวางเป้าในการจัดเก็บภาษี กล่าวคือ ต้องเก็บให้ได้รายได้ตรงตามเป้า ดังนั้นมีความเห็นว่า ควรปรับวิธีการคิดวางแผนจากรัฐ ในแง่ความเป็นธรรมเจ้าหน้าที่สรรพากรต้องมองผู้เสียภาษีด้วยความเป็นมิตร

ประเด็นที่ ๒ ข้อเสียของประมวลระฎการในปัจจุบัน

ประมวลระฎการในปัจจุบัน กว่าครึ่งหนึ่งของเนื้อหาเป็นกฎหมายลูกของกฎหมายมูลค่าเพิ่ม ในตอนร่างกฎหมายภาษีมูลค่าเพิ่มนั้น มีเจตนารมณให้ภาษีมูลค่าเพิ่ม มีการจัดเก็บที่ชัดเจน แน่นอน ลดความซับซ้อน และเป็นธรรม แต่เมื่อมีการนำมาปฏิบัติใช้กลับกลายเป็นว่าไม่มีความชัดเจน มีการใช้ผิดมากมาย ด้านความชัดเจนยังไม่มีมีความชัดเจน ต้องมีการตีความในหลายเรื่อง เช่น เรื่องการขายบริการ ค่าลิขสิทธิ์ ภาษีหัก ณ ที่จ่าย ท.ป.๑๐๑ หรือบริการที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม ฉบับที่ ๑๐๕ ปัญหาคือ มาตรา ๔๐ แห่งประมวลระฎการ เรื่องลิขสิทธิ์ มีการตีความเป็นเรื่องบริการ ขายทรัพย์สินไม่มีรูปร่าง แต่เมื่อนำมาอธิบายเรื่องภาษีมูลค่าเพิ่มกลับตีความว่าทรัพย์สินไม่มีรูปร่างเช่นลิขสิทธิ์ไม่ใช่บริการ เป็นการตีความที่ขัดกันเอง ขัดต่อประเพณีการค้า เนื่องจากการบัญญัติกฎหมายไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติ เช่น เรื่องอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งไม่ควรมีการเก็บภาษี แต่มีการตีความกฎหมายภาษีหัก ณ ที่จ่าย กฎหมายภาษีเงินได้นิติบุคคล หรือตีความมาตรา ๙ แห่งประมวลระฎการ ตีความไปคนละทาง โดยไม่ยึดประเพณีทางการค้า ขัดต่อประเพณีการค้า

เรื่องเกณฑ์สิทธิ์ ซึ่งเป็นประเด็นหลักของนิติบุคคล กฎหมายวางหลักโดยไม่ยึดหลักบัญชี จึงออกมาแตกต่างกัน ดังนั้นการเก็บภาษีจึงมีความลำบาก ตัวเลขทางบัญชีและภาษีไม่ตรงกัน เนื่องจากว่าหลักบัญชีเป็นหลักตายตัวไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ง่ายดังเช่นการบัญชีกฎหมาย ส่วนประเด็นใบกำกับภาษีมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ยากต่อการเข้าใจ เสนอให้กรมสรรพากรพิมพ์ใบกำกับภาษีขึ้นมาจะได้เป็นแนวเดียวกัน

เรื่องระเบียบของกรมสรรพากร ท.ป. หรือ ป. เข้าใจยาก ผู้ปฏิบัติและผู้บริหารมองต่างกัน เช่น การส่งออก เสียภาษีอัตรา ๐ ทั้งที่กฎหมายมิได้กำหนดระเบียบไว้ แต่ในทางปฏิบัติมีการวางกฎระเบียบมากมายที่เข้าใจยาก หากขาดองค์ประกอบไปเพียงข้อเดียว จะไม่ได้รับภาษีอัตรา ๐

ประเด็นที่ ๓ แนวทางการปฏิรูปประมวลระฎการ

เรื่องแรก หากต้องการต้นแบบ Model แบบใดก็ใช้แบบนั้นเป็นตัวอย่าง

เรื่องที่สอง นโยบายเศรษฐกิจพอเพียง แสดงถึงนัยยะว่าจะสนับสนุนธุรกิจประเภทใด เขตอุตสาหกรรมพิเศษควรจะมีหรือไม่ ประเทศไทยยังหวังเรื่อง GDP แต่มีนโยบายเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งที่ชาวไทยส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร

ดังนั้นการการออกแบบประมวลรัษฎากร ต้องมาจากผู้ควบคุม เป็นผู้วางแนวคิดในการบัญญัติกฎหมาย ดังเช่น กรมสรรพากรเป็นผู้วาง ส่วนรายละเอียดปลีกย่อยจึงจะตามมาภายหลังได้ กรมสรรพากรมองถึงมิติการอำนวยความสะดวกได้เป็นประเด็นหลักในการบังคับใช้ประมวลรัษฎากร มากกว่ามิติด้านอื่น เช่น เรื่องการปราบปราม แต่เรื่องที่ควรมองคือด้านการศึกษาหากมีความรู้ จะส่งผลถึงความสนใจในการเสียภาษี นอกจากนี้ยังมีเรื่อง การส่งเสริมการขาย การหักภาษี ณ ที่จ่าย ที่มีความวุ่นวายจากการที่มีกฎหมายออกมาบังคับมากมาย อีกเรื่องได้แก่ ภาษีกลางปี ที่มีปัญหามาก

เรื่องภาษีเงินได้ในนิติบุคคล มีเรื่องเกณฑ์สิทธิ หากไปตรงกับหลักบัญชี จะกลายเป็นว่าบัญชีมาควบคุมภาษี แต่หลักบัญชีเป็นแนวคิดเดียวกันทั่วโลก ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งมีเรื่องเกณฑ์คงค้าง แต่ไม่สามารถบัญชีเป็นกฎหมายได้ จึงบัญชีเป็นเกณฑ์สิทธิ

เรื่องภาษีมูลค่าเพิ่ม เรื่องใบกำกับภาษี มีวิธีการบริหารจัดการมากมาย แต่ไม่ตรงกับที่กรมสรรพากรต้องการ ระบบ Debit Note Credit Note ที่ไม่ตรงกัน เป็นปัญหาเชิงบริหาร

เรื่อง Tax Agent เป็นผู้ทำทุกกระบวนการ เช่น ยื่นแบบ เป็นการที่ผลภาระให้ Tax Agent ทำแทน

ประเด็นที่ ๔ ประมวลรัษฎากรไม่สนับสนุนนโยบายของรัฐให้บรรลุผล

เรื่องแรก ROH มีนโยบายต้องการดึงการลงทุนจากภูมิภาค แต่ให้กรมสรรพากร ซึ่งมีหน้าที่หลักในการเก็บภาษี แต่ต้องมาวางเงื่อนไขในการยกเว้นภาษี กลายเป็นว่า โครงการนี้แทบจะไม่ได้รับสิทธิในการยกเว้นภาษี ทำให้ไม่มีผู้เข้ามาลงทุน ซึ่งประเทศสิงคโปร์เก็บไม่เกิน ๐% เรื่องที่สอง เรื่องนโยบายการส่งเสริมให้เกิดการออม ต้องการให้กองทุนต่างๆ ทำให้ตลาดหลักทรัพย์เกิดความแข็งแรง แต่กรมสรรพากรวางนโยบาย ทำให้กองทุนดำเนินการไม่ได้